

LEUVEN 16 november 2012
NR. NOTA. Gebu 867 - Doc.nr. M.6.3/X.2.4

NOTA Gebu

Onderwerp: Nederlands Vlaams Instituut Caïro: afspraken bijdrage lidmaatschap KU Leuven

Status	werkdocument
Toegang na definitieve goedkeuring	Leden van de hele universitaire gemeenschap
Document voor	goedkeuring door Gemeenschappelijk Bureau
Redacteur	Peter Marynen
Gebu-lid	Peter Marynen, Bart De Moor
Probleemstelling	<p>Het Nederlands-Vlaams Instituut in Caïro (NVIC, opgericht 1971) is een uniek studiecentrum in het hart van de Arabische wereld, waar in een multidisciplinaire context omtrent Egypte en de Arabische wereld onderzoek, wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening, en ook academisch onderwijs worden verzorgd. In 1989 werd de KU Leuven uitgenodigd om tot dit samenwerkingsverband toe te treden. In 1993 gebeurde dit ook voor de Universiteit Gent. Sederdien nemen de universiteiten van Leuven en Gent deel aan het onderzoek dat gedaan wordt in het Nederlands-Vlaams Instituut in Caïro. De KU Leuven moet hiervoor lidgeld betalen aan de Universiteit Leiden, die de coördinatie van NVIC op zich neemt. (Zie bijlage 1 voor een situering van NVIC en een overzicht van de KU Leuven activiteiten in het kader van NVIC).</p> <p>Om diverse redenen zijn een aantal afspraken verkeerd gelopen en is de KU Leuven bijdrage voor NVIC reeds geruime tijd niet betaald. Voorliggende nota behandelt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het oplossen van achterstallige betalingen sinds 2008 voor een totaal bedrag van 80.000 euro (20.000 euro/jaar) 2. Nieuwe afspraken voor de financiële regeling van het lidgeld vanaf 2012 en volgende jaren (20.000 euro/jaar+ indexatie)
Voorstel oplossing	<p>Volgende regeling werd in overleg met alle betrokken partijen uitgewerkt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Over de achterstallen KU Leuven werd met Leiden onderhandeld en is het voorstel: <ul style="list-style-type: none"> - DOC zal éénmalig de kosten voor 2010 en 2011 financieren (40 K€) - De periode 2008 is afgesloten. Leiden wil de bijdrage voor 2009 nog recupereren, dat ligt nog op tafel. 2. Op Vlaams niveau is vanaf 2013 een structurele oplossing verzekerd. Het FWO heeft een overeenkomst met de Universiteit Leiden, waarbij de bijdrage voor Vlaanderen wordt vastgelegd op 30 K€/jaar + indexatie. Dit bedrag wordt als volgt verdeeld: 2/3 KU Leuven (20K €) en 1/3 UGent. 3. Verder is er met de Universiteit Leiden overeengekomen dat de facturen vanaf 2012 op DOC aankomen en opgevolgd worden. 4. De financiering van de bijdrage KU Leuven is intern als volgt afgesproken: <ul style="list-style-type: none"> - De faculteit Letteren en Thomas More brengen samen jaarlijks 15.000

	<p>euro in voor de onderwijscomponent.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het saldo (5.000 euro) komt van de deelnemende wetenschappelijke onderzoeksgroepen. Prof. Harco Willems, die tevens vertegenwoordiger in de wetenschappelijke stuurgroep NVIC is, zal binnen de KU Leuven de verdeling van dit saldo coördineren.
Voorstel beslissing	<p>Het Gebu gaat akkoord met</p> <ul style="list-style-type: none"> - de financiering van de achterstallige betalingen voor het jaar 2010 en 2011 (40 K€) via centrale (BOF)middelen - de administratieve en financiële opvolging van de NVIC overeenkomst door DOC
Inhoudelijke implicaties	<i>Onderwijs:</i>
	<i>Onderzoek:</i>
	<i>N.:</i>
Praktische implicaties	<i>Financieel:</i> de schulden voor de jaren 2010 en 2011 voor een bedrag van 40.000 euro zijn ten laste van de BOF middelen 2012
	<i>Personeel:</i>
	<i>Ruimte:</i>
	<i>ICT:</i>
	<i>N.:</i>
Beslissing	Gebu 867 d.d. 04.12.2012:
Volgende stap	Uitvoering
Communicatie na definitieve goedkeuring	<i>Intern:</i>
	<i>Extern:</i>
Contactpersoon	Peter Marynen

De Vlaamse deelname aan het Nederlands Vlaams Instituut in Cairo: context, realisaties en toekomst

1. Nederlandse (wetenschappelijke) Instituten in het Buitenland

De Nederlandse Wetenschappelijke Instituten in het Buitenland (NWIB's) en de Nederlandse Instituten in het Buitenland (NIB's) zijn vooruitgeschoven wetenschappelijke posten van de Nederlandse universiteiten en/of van de Nederlandse overheid (ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschappen). Deze instituten zijn met name gesitueerd rond het Middellandse Zeegebied: in Athene, Cairo, Florence, Rome, Damascus, Beiroet, Amman, Istanboel, Rabat en Ankara. Daarnaast is er een instituut in Sint-Petersburg en een in Tokyo. De 6 wetenschappelijke instituten uit deze lijst (Athene, Cairo, Florence, Rome, Sint-Petersburg, Tokyo) komen voort uit de samenwerking tussen de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit Utrecht, de Universiteit Leiden, de Rijksuniversiteit Groningen, de Vrije Universiteit Amsterdam en de Radboud Universiteit Nijmegen (en UGent en KULeuven voor het instituut in Caïro). Deze instellingen dragen financieel bij ten behoeve van de activiteiten van de instituten te Athene, Caïro, Florence, St. Petersburg, Rome en Tokyo. Het instituut te Rabat valt financieel enkel onder de verantwoordelijkheid van de Radboud Universiteit Nijmegen en de instituten in Ankara, Istanboel, Damascus, Beiroet en Amman enkel onder die van de Universiteit Leiden (in beide gevallen gefinancierd door het ministerie OCW). Het bestuur van al deze instituten is via een 'Gemeenschappelijke Regeling' in handen van één NWIB-Koepelbestuur, samengesteld uit vertegenwoordigers van de Colleges van Bestuur van de deelnemende instellingen (behalve van KUL en UGent).

De instituten staan open voor wetenschappelijke onderzoekers en voor studenten van alle opleidingen. Gezien de achtergrond en expertise van de instituten, studeren de meeste studenten Taal en Cultuur, (Kunst)geschiedenis, of Archeologie. Maar ook studenten uit disciplines als bijvoorbeeld Culturele Antropologie, Politicologie, Rechten, Economie, Bedrijfskunde, Bouwkunde, Aardwetenschappen, Geografie of Gezondheidszorg zijn welkom.

De instituten zijn zeer verschillend qua aard, omvang en historie. Dit betekent dat ze ook verschillende accenten leggen met betrekking tot de dienstverlening naar studenten toe. Sommige instituten bieden bachelor- of mastercursussen aan die onderdeel vormen van het curriculum van een opleiding. Andere instituten hebben wel zomercursussen of stages, maar verzorgen geen onderwijsprogramma's.

Aanbod van producten/diensten:

- BA- en MA-cursussen
- Zomercursussen
- Studiebeurzen

- Stages/internships of bemiddeling bij stages/internships
- Veldwerkmogelijkheden
- Scriptiebegeleiding
- Bibliotheek en uitgebreide onderzoeksfaciliteiten
- Accommodatie of bemiddeling bij het vinden van accommodatie voor studenten en onderzoekers
- Ondersteuning bij studiereizen
- Deelname in onderzoeksprojecten als lokale partner, of als bemiddelaar met lokale partners

Deze activiteiten zijn bovendien volop in transitie. Naar aanleiding van de groeiende noodzaak om de positie van de Nederlandse instituten in het buitenland te versterken en verbreden, heeft het NWIB Koepelbestuur in december 2010 namelijk aangegeven dat de instituten in de nabije toekomst op vier punten concrete resultaten moeten behalen:

- verbreding van disciplines
- meer studenten en gebruikers
- meer onderlinge samenwerking
- grotere bekendheid bij de deelnemende instellingen

Implementatie hiervan staat centraal in de jaarplanningen 2012 (zie onder).

2. Het Nederlands-Vlaams Instituut in Cairo (NVIC)

2.1 Situatieschets

Het Nederlands-Vlaams Instituut in Caïro (NVIC) is een uniek studiecentrum in het hart van de Arabische wereld, waar in een multi-disciplinaire context omtrent Egypte en de Arabische wereld onderzoek, wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening, en ook academisch onderwijs worden verzorgd. Bovendien vervult het instituut een representatieve functie ter promotie van de Nederlandse en Vlaamse taal en cultuur in de regio. Sinds de oprichting in 1971 is het NVIC steeds het succesvolle resultaat geweest van een doorgedreven samenwerkingsverband tussen verschillende universiteiten uit Nederland en, vanaf 1989, uit Vlaanderen. In 1989 werd de KU Leuven uitgenodigd om, via een samenwerkingsakkoord met de andere instellingen, tot dit samenwerkingsverband toe te treden. In 1993 gebeurde dit ook voor de Universiteit Gent.

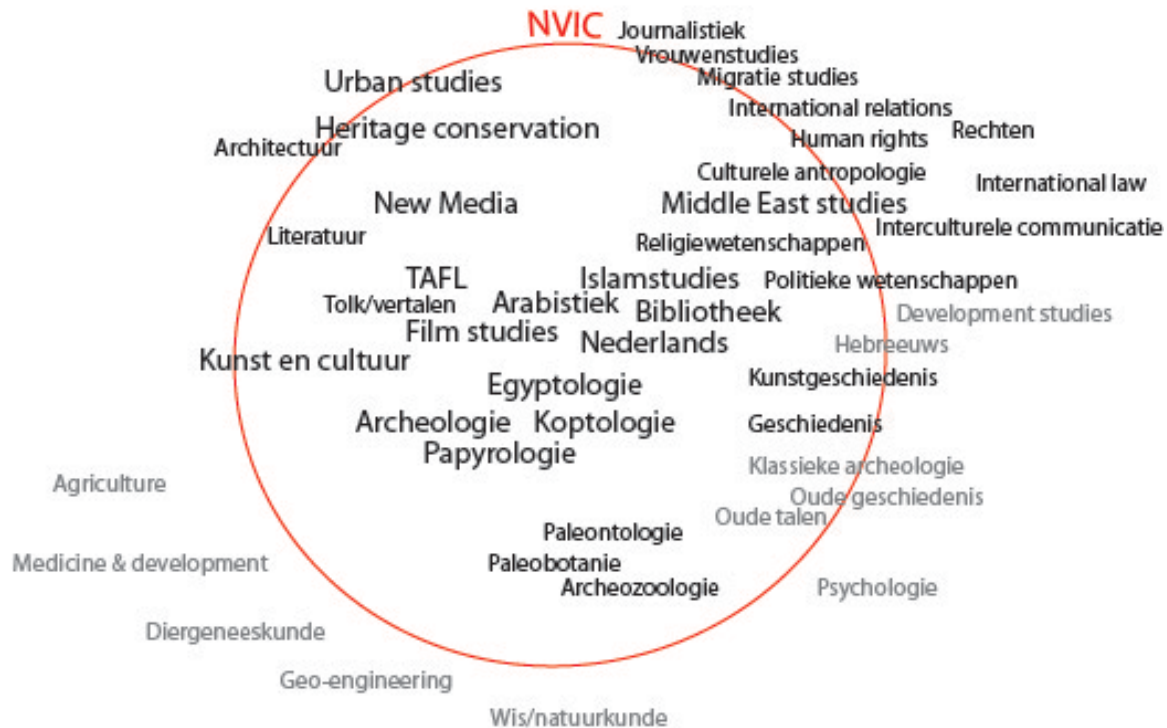
Vandaag zijn er acht universiteiten bij dit initiatief betrokken, 6 Nederlandse (Leiden, Utrecht, Amsterdam [UvA & VUA], Nijmegen, Groningen) en 2 Vlaamse (Leuven, Gent). Overeenkomstig de ‘Gemeenschappelijke Regeling’ berust het bestuur bij het NWIB-koepelbestuur. De verantwoordelijkheid voor het

administratief en financieel beheer berust bij het College van Bestuur van de Universiteit Leiden, hetwelk een ambtelijk beheerder aanstelt die er zorg voor draagt dat instituutsbegroting, activiteitenplan, jaarverslag en financieel verslag door het Bestuur kunnen worden vastgesteld. Het bestuur wordt hierin bijgestaan door een Wetenschappelijke Adviesraad (WAR), waarin vakspecialisten zetelen als vertegenwoordigers van de 8 deelnemende instellingen. Het instituut wordt lokaal geleid door een directeur (gedetacheerd vanuit ULeiden), die wordt ondersteund door een adjunct-directeur Arabisch (gedetacheerd vanuit Vlaanderen) en door een adjunct-directeur archeologie, een onderzoeksmedewerker/universitair docent en een bureaumanager (allen gedetacheerd vanuit Leiden); daarnaast heeft het instituut nog verschillende medewerkers in dienst als docent, bibliotheekmedewerker en huispersoneel (onder lokaal contract; Nederlanders, Vlamingen, Egyptenaren).

Meer info op: <http://www.instituten.leidenuniv.nl/nvic/over/algemeen-nvic.html>

Gevolg gevend aan de oproep van het NWIB-koepelbestuur tot het bepalen van duidelijke en bredere 'targets', heeft het NVIC een duidelijke analyse en doelstellingen opgenomen in haar jaarplanning 2012.

Onderstaand schema geeft aan welke waaier aan disciplines de facto afgedekt wordt door de activiteiten van het NVIC tot nu toe.

Font 14 - discipline waarop NVIC zelf activiteiten organiseert

Font 11 - discipline waar NVIC regelmatig mee te maken heeft

Grijs font - discipline waar NVIC soms mee te maken heeft

Het toekomstig beleid van het instituut is er actief op gericht de disciplines die in het schema een meer perifere positie innemen, een centralere positie te geven. Het activiteitenplan voor 2012 schrijft daarover het volgende:

Verbreding

Bij de vraag naar verbreding van de disciplines (en faculteiten) waar NVIC werkzaam voor is, is het strategisch om te kijken naar de vakgebieden die zich momenteel aan de rand van de cirkel bevinden:

- Op deze vakgebieden organiseert NVIC reeds activiteiten zoals lezingen.
- Op deze vakgebieden heeft NVIC reeds een lokaal en internationaal netwerk, en dus toegang tot expertise.
- Vanuit deze vakgebieden is er zichtbaar een reeds bestaande Nederlands/Vlaamse interesse voor Egypte.
- Op deze vakgebieden zijn ook andere instellingen in Egypte actief, wat mogelijkheden biedt voor samenwerking.

NVIC kiest daarom voor verbreding in de richting van:

- Sociale Wetenschappen / Maatschappij/gedragwetenschappen
- Rechtsgeleerdheid / Internationale betrekkingen / Campus Den Haag
- Geowetenschappen / Ruimtelijke wetenschappen / Urban Studies
- Kunst en Cultuur

NVIC wil drie thema's kiezen om als nieuw focusgebied toe te voegen aan Arabistiek en Egyptologie. De aard, omvang en frequentie van de activiteiten op deze focusgebieden zal verschillen naar gelang de intern en extern beschikbare expertise, tijd en fondsen, en de interesse van Nederlands/Vlaamse en lokale partners. Gezien de recente activiteiten op NVIC en de actualiteit in Egypte denken wij aan de volgende thema's:

Cairo: the Urban Challenge

Cairo is een van de grootste steden op aarde, met een duizenden jaren lange geschiedenis. De 20+ miljoen inwoners, de vervuiling, migratie naar de stad, werkloosheid, infrastructuur, verkeersproblematiek, huisvestingsproblematiek, het alom aanwezige historische erfgoed, en Cairo's plek als centrum en hoofdstad van Egypte en de Arabische wereld, maken van Cairo een zeer interessant onderwerp voor stedenbouwkundigen, planologen, erfgoed specialisten, sociologen, (sociaal) geografen, architecten, Midden Oosten deskundigen, ontwikkelingsstudies, en deskundigen op het gebied van urban studies, ngo's, public administration, milieu, toerisme, heritage management, etc.

Politics, Law and Society in Egypt

Egypte is een van de belangrijkste landen in het Midden Oosten. Politicologen en sociologen die zich met de Arabische wereld en noord Afrika bezig houden kunnen niet om Egypte heen. Vooral sinds de revolutie van 2011 kan Egypte zich verheugen in een sterk toegenomen belangstelling van deskundigen op het gebied van politicologie, democratisering, civil society, public administration, de politieke en sociale rol van islamitische groepen, international law, ngo's, mensenrechten, vrouwenrechten, globalisering, etc.

Art & Culture

Het NVIC heeft, vanwege de eisen die de Vlaamse overheid stelt aan de door hen gefinancierde positie van adjunct-directeur Arabistiek, verplichtingen om Vlaamse (culturele) activiteiten te organiseren in Egypte. Bovendien heeft het instituut lokaal mede de uitstraling een Nederlands cultureel instituut te zijn. Naast het feit dat kunst en cultuur volwaardige wetenschapsgebieden zijn, bieden artistieke culturele uitingen vaak ook interessante raakvlakken met de academische programma's en activiteiten van NVIC. Het instituut wil zijn activiteiten op kunst- en cultuurvlak gaan professionaliseren, ter verbreding van de focus en ter vergroting van de zichtbaarheid in Egypte en daarbuiten.

2.2 De Vlaamse participatie in het NVIC in detail.

De samenwerking in deze tussen de Vlaamse universiteiten van de KULeuven en de Universiteit Gent (die jaarlijks bijdragen in de werkingsmiddelen van het NVIC) en van de Vlaamse regering (die sinds vele jaren de loonkosten van de vice-directeur subsidiëert) creëert een unieke winwinsituatie. De universiteiten hebben rechtstreeks toegang tot de anderszins moeilijk toegankelijke complexe structuren, instellingen en maatschappij van Egypte en de ruimere Arabische wereld, wat resulteert in unieke mogelijkheden tot het opzetten van

samenwerkingsverbanden (met Nederlandse, Egyptische, en andere internationale partners), het succesvol verantwoorden van aanvragen voor onderzoeksfinanciering (regionaal, nationaal en internationaal) en het bereiken van excellente onderzoeksresultaten. In Vlaanderen zelf komt dit ook de uitstekende kwaliteit van de studie en het academisch onderwijs in verband met de regio ten goede, inclusief de vorming van Vlaamse experts op het gebied van de Arabische wereld en de reeds sinds lange tijd bewezen versterking van hun beroepsuitwegen in de diplomatie, op justitie en defensie, in de media, de industrie, het bankwezen, en in het onderwijs. Voor de Vlaamse regering biedt het NVIC een even unieke gelegenheid om een gezamenlijk Vlaams-Nederlandse culturele samenwerking in Egypte en in de Arabische wereld te ondersteunen, waarbij het instituut en met name de Vlaamse adjunct-directeur door de organisatie van academische en andere initiatieven de bekendheid met Vlaanderen (inclusief de complexiteit van het Vlaamse hoger-onderwijs-landschap) verhoogt en de Vlaamse component van de Nederlandse cultuur promoot, in een maatschappelijke context waarin culturele betrokkenheid en interesse traditioneel een belangrijke sleutel vormen om ook op andere domeinen (politiek, economisch, sociaal) deuren te openen. In een wereldstad als Caïro, tenslotte, waar tal van staten en regio's culturele vertegenwoordigingen hebben (British Council, Centre Français de Culture et de Cooperation, American Research Centre in Egypt, American University in Cairo, Goethe-Institut Kairo, Istituto Italiano di Cultura, ...), vertaalt een Vlaams-Nederlandse samenwerking in het NVIC zich ook in een grotere wereldwijde zichtbaarheid voor Vlaanderen in de regelmatige contacten en lokale samenwerkingen met deze en vele andere instellingen en hun vertegenwoordigers, wat maakt dat de internationale culturele uitwisseling en dialoog die via subsidiëring van het NVIC bekomen wordt het lokale niveau van Caïro en Egypte ver overstijgen.

Enkele cijfers:

- **Onderzoek** Vlaamse instellingen met NVIC betrokkenheid
(zie 3. Bijlagen voor details)

* Onderzoekers 2007-2011 (ZAP, AAP, wetenschappelijk personeel):

KULeuven:	25
UGent:	16
<u>Andere:</u>	<u>4</u>
Totaal:	45

* Projecten 2007-2011 (FWO, BOF, andere)

KULeuven:	13
UGent:	6
<u>Andere:</u>	<u>3</u>
Totaal:	22

- Vlaamse **studenten** nemen deel aan verschillende programma's van het nvic, tot nu toe met een specifieke nadruk op archeologie/egyptologie ofwel op Arabistiek/islamkunde. Sinds 2007 gaat het om de volgende aantallen (zie 3. Bijlagen voor details):

Jaar.	Studenten KUL.	Studenten UGent.	Totaal VI.	Totaal VI.+Ned.
2007:	13.	4.	<u>17.</u>	57.
2008:	11.	7.	<u>18.</u>	79.
2009:	21 + 3 (Lessius)	5.	<u>29.</u>	87.
2010:	19 + 3 (Lessius)	13.	<u>35.</u>	77.
2011:	10 + 6 (Lessius)	15.	<u>31.</u>	49.
Tot.:	86	44	<u>130</u>	349

Hier kan nog aan worden toegevoegd dat verschillende projecten die onder de vleugels van nvic werken jaarlijks heel wat **stagiairs** meenemen (moeilijk kwantificeerbaar, maar toch zeker meer dan 10) en dat er andere incidentele acties zijn voor studenten (bv. studiereis van de burgerlijk ingenieurs KUL in 2007: 20 studenten en 5 wp).

2.3 Regeling van de Vlaamse participatie (2012 ...): de toekomst

In de loop van 2011 is gebleken dat bestaande akkoorden en afspraken ivm. de Vlaamse participatie in NVIC achterhaald of ontoereikend zijn. Onder andere tengevolge van de recente reorganisatie van NWIB-besturen en van een nieuwe 'Gemeenschappelijke Regeling' aan Nederlandse zijde is de aard en vorm van deze samenwerking onduidelijk geworden. Het bilateraal akkoord tussen UGent en NVIC (2010), dat de samenwerking tussen beide instellingen op vlak van onderwijs, onderzoek en dienstverlening beschrijft, blijkt daarvoor onvoldoende; voor KULeuven en de Vlaamse Overheid blijken akkoorden vooralsnog zelfs te ontbreken. Alle partijen (beheerder Leiden, KULeuven, UGent, Vlaamse overheid) zijn het daarom eens dat er dringend nood is aan een structuralisering van deze samenwerking, in de vorm van (nieuwe) akkoorden.

Vanaf 2012 kan de Vlaamse overheid bovendien niet langer instaan voor een ad hoc financiering van het NVIC.

Op korte termijn worden volgende oplossingen voorgesteld:

1. Participatie Vlaamse universiteiten:

Er wordt een nieuw akkoord afgesloten tussen de universiteiten van Leuven, Gent en Leiden (als beheerder in naam van het NWIB-bestuur). Dit akkoord regelt de deelname van de universiteiten Leuven en Gent in het NVIC, zoals voor de Nederlandse instellingen geregeld in de 'Gemeenschappelijke Regeling'. Hierin worden ook de bijdragen van de Vlaamse universiteiten in de werkingskosten gedefinieerd. Eventueel kan deze specifieke regeling een addendum zijn aan een bilateraal akkoord dat de participatie op vlak van onderwijs, onderzoek en dienstverlening regelt (zoals afgesloten met UGent in 2010, en zoals dan nog af te sluiten door KU Leuven).

2. Participatie Vlaanderen

Een structurele oplossing ivm. Vlaamse financiering wordt uitgewerkt door het dossier over te dragen aan het FWO-Vlaanderen. Via een budgettoelage wordt het mandaat van een Vlaams adjunct-directeur (postdoctoraal medewerker) vanuit FWO-fondsen gefinancierd.

Een tweede bilateraal akkoord wordt daartoe afgesloten tussen het FWO en het NWIB-bestuur (of eventueel College van Bestuur, Universiteit Leiden) waarin de modaliteiten van de Vlaamse financiële steun aan het NVIC worden vastgelegd, onder de vorm van de kosten voor de adjunct-directeur van het NVIC.

De loonkost die hieraan verbonden is, wordt voor 2012 begroot op ca. € 75 000 (Postdoctoraal medewerker)

Deze raming is gebaseerd op de volgende gegevens:

huidige situatie adjunctdirecteur: postdoctoraal medewerker UGent, anciënniteit 6 jaren, niet-geïndexeerde jaarwedde € 32 425,95

1. meest recente loonkosten (mei 2010-april 2012) (incl. bruto salaris, werkgevers-bijdrage Sociale Zekerheid, Woonwerkverkeer, Eindejaarstoelage, Vakantiegeld)

05/2010-04/2011: € 68 460, 72

05/2011-04/2012: € 71 080,83

2. Raming loonkosten bij verlenging:

05/2012-04/2013: € 75 632,54

3. NVIC-bestuur

In beide gevallen dient dan ook vastgelegd te worden hoe de Vlaamse belanghebbenden bij het nvic/nwib-bestuur betrokken zullen worden. ULeiden stelt in deze voor om een Vlaams-Nederlands sub-koepelbestuur op te zetten, specifiek voor het NVIC; dit zou volgens ULeiden ook de ruimere samenwerking tussen betrokken Vlaamse en Nederlandse instellingen ten goede kunnen komen.

3. Bijlagen: Vlaams onderzoek en onderwijs & nvic

3.1 'Vlaams' onderzoek & nvic

KULeuven

Arabistiek en Islamkunde:

Onderwijssemester aan het NVIC voor Ma-studenten, geheel verzorgd door het NVIC. Intensief onderwijs Arabisch en directe kennismaking met de Arabische cultuur. Dit onderwijsonderdeel is cruciaal voor het opzetten van een tweejarige Ma Arabistiek en Islamkunde.

Het NVIC heeft een zeer actieve rol gespeeld in het onderzoek naar media-Arabisch door M. Van Mol. Het NVIC legt ook contacten met de Dar al Kuttab ("Huis van de Boeken") en andere nationale archieven in Egypte. Niet alleen kan het onderzoek hierdoor efficiënter worden uitgevoerd, de institutionele contacten via NVIC maken het ook mogelijk zonder kosten van de service van de archieven en bibliotheken gebruik te maken. In andere gevallen is dit zeer kostbaar.

Aanschaf Arabische publicaties voor onderwijs en bibliotheek

Betrokken Letterenpersoneel:

J. Nawas,
H. Daniëls
Marc Van Mol
G. Schallenberg

Egyptologie

Onderwijssemester aan het NVIC voor Ma-studenten, geheel verzorgd door het NVIC. Intensief onderwijs in de praktijk van de Egyptische archeologie (zowel faraonische als vroegchristelijke periodes), kennismaking met de instituties en administratie van archeologisch en egyptologisch onderzoek in Egypte. Dit onderwijsonderdeel is cruciaal voor het opzetten van een tweejarige Ma Oude Nabije Oosten/Egyptologie. Het is ook een unieke onderwijscomponent die door de studenten als zeer wezenlijk wordt beschouwd.

Support van onderzoek: logistiek; monitoring van onderzoeksaanvragen bij de Egyptische autoriteiten; ver-schaffing overheidsdocumenten; dit is essentieel niet alleen voor onderzoek van de afd. Egyptologie zelf, maar ook voor vele van de onderstaande afdelingen die ermee samenwerken. De steun wordt verleend o.a. in het kader van de projecten in Dayr al-Barsha, Shanhur, en Karnak, en in het verleden de Dachla-Oase.

Betrokken Letterenpersoneel:

Gertrud Van Loon
Marleen De Meyer
Annelies OP de Beeck
Christoph Peeters
René Preys
Athena Van der Perre
Bart Vanthuyne
Stefanie Vereecken
Harco Willems

Jaarlijks worden circa 7 studenten als stagiair meegenomen, zodat er in het veldwerk ook een serieuze onderwijscomponent is.

Geschiedenis

Voor papyrologisch onderzoek bevinden zich belangrijke collecties in Egypte. De afdeling participeert ook in veldwerk in Egypte. Eigen veldwerk, logistiek en administratief voorbereid

door het NVIC, is uitgevoerd in Hawwara. Ook heeft de afdeling een eigen onderzoeksgebied in Dayr al-Barsha.

Betrokken personeel:
Willy Clarysse
Mark Depauw
Inge Uytterhoeven.

Archeologie

Prehistorisch veldonderzoek in Egypte. Onlangs is dit onderzoek opnieuw opgestart. Het NVIC verleent logistieke en administratieve ondersteuning naar de Egyptische autoriteiten toe.

Betrokken personeel:
Philip Van Peer.

Sociale wetenschappen

Het NVIC heeft zeer veel dienstverlening verricht voor het cultureel-antropologische doctoraatsonderzoek van Barbara Drieskens (promovenda bij M De Visch). Dit onderzoek ging over traditionele percepties in Egypte over geestelijke gezondheid, over traditionele geestelijke gezondheidszorg, en de interactie hiervan met moderne gezondheidszorg.

Betrokken personeel:
M. De Visch
B. Drieskens

Wetenschappen

Het onderzoek genoemd onder de heading "archeologie" bouwt voort op vroeger onderzoek dat werd geïni-tieerd door aardwetenschappers. Ook hun onderzoek werd gefaciliteerd door het NVIC.

Betrokken personeel (emeriti)
Etienne Paulissen (aardwetenschappen).
Piet Vermeersch (aardwetenschappen en archeologie)

Geologie

Deze afdeling doet paleontologisch onderzoek in Egypte (Robert Speijer).

Betrokken personeel
Patrick Degryse
Robert Speijer

Fysische en regionale geografie

Een onderzoeksgroep rond Gert Verstraeten voert sinds 2004 onderzoek uit in de regio Dayr al-Barsha, in sa-menwerking met het opgravingsproject van de K.U.Leuven dat daar loopt. Daaruit is in 2010 een eigen project voortgevloeid (APLADYN: Anthropogenic and physical landscape dynamics in large fluvial systems) dat een geografische invalshoek met slechts gedeeltelijk archeologische relevantie heeft. Via satellietbeeld-analyse wordt bijvoorbeeld getracht, de geomorfologie van het rivierlandschap in grote delen van Egypte in kaart te brengen. Ook wordt op deze manier onderzoek gedaan naar actuele demografische ontwikkelingen en urbanisatie. Dit alles gebeurt in het kader van een door BELSPO gefinancierde samenwerking met de universiteiten van Gent en Delft, waarbij een doctoraat door Leuven en Gent gemeenschappelijk en door Leuven en Delft gemeenschappelijk worden voorbereid.

Het NVIC bereidt hun onderzoeksverblijven in Egypte voor, legt contacten met instellingen en laboratoria voor onderzoek van stalen in Egypte; helpt mee bij het invoeren van apparatuur in

Egypte en verzorgt vervoer. Het NVIC spant zich ook in om bij Egyptische staatsorganisaties statistische demografische gegevens te bemachtigen.

Betrokken personeel:

Veronique De Laet,
José-Manuel Delgado Blasco
Marijn Hendrickx
Ihab Lutfi Muhammad
Bastiaan Notebaert
Antoon Van Rompaey
Gert Verstraeten

Jaarlijks worden circa 4 studenten als stagiairs meegenomen, zodat ook sprake is van een onderwijscomponent.

Biologie

Archeozoologisch onderzoek ter ondersteuning van Leuvense projecten in Egypte (Vermeersch, Willems; in de toekomst wellicht Van Peer), maar ook in het kader van werkzaamheden in Egypte van andere instellingen uit de hele wereld. Voor de administratieve en logistieke voorbereiding van het onderzoek is de input van het NVIC essentieel. Voor het biologisch onderzoek specifieke taken uit het recente verleden zijn bv. het verkrijgen van toestemmingen voor C14-onderzoek en de afwikkeling van de overdracht van de stalen aan het betrokken laboratorium te noemen.

Betrokken personeel:

Wim Van Neer
Veerle Linseele

Centre for Archaeological Sciences 1

Dit door een excellentiefinanciering mogelijk gemaakte centrum deed natuurwetenschappelijk onderzoek in vele landen, waaronder Egypte. CAS1 (2005-2010) voerde er onder meer geomorfologisch, geologisch, macrobotanisch, archeozoologisch en palynologisch onderzoek uit. De Egyptische autoriteiten bekijken onderzoek waarbij geavanceerde technieken gebruikt worden vaak met argwaan, en om hier de vereiste toestemmingen te krijgen, is nodig dat de afhandeling van dossiers ter plaatse met aandacht wordt opgevolgd. Zonder de inzet van het NVIC zou dit onderzoek vaak zijn vastgelopen.

Centre for Archaeological Sciences 2

Dit door een programmafianciering mogelijk gemaakte centrum (2010-2017) zet CAS1 voort, maar met een focus op demografisch onderzoek en culturele interrelaties, vanuit natuurwetenschappelijk onderzoek van archeologisch vondstmateriaal. Onder deze koepel komen voornoemde afdelingen van de KULeuven samen. Het NVIC blijft dezelfde diensten verlenen.

Betrokken personeel:

Patrick Degryse (geochemicus)
Elena Marinova (macrobotaniste)
Veerle Linseele (archeozoöloge)

Ingenieurswetenschappen

Daarnaast zijn er ook individuele initiatieven, o.a. sinds 2007 studiereizen van het Lemaire Centrum (met 20 studenten) met ondersteuning van het NVIC. Daarbij horen o.a. openbare presentaties van studenten op het NVIC. De begeleider is Koen Van Balen. In samenwerking met Egyptische specialisten (waaronder een aantal oud-studenten van het Lemaire Centre) maakten zij bv. een rehabilitatie-voorstel voor een straat in Islamitisch Cairo. Ook Dionys van

Gemert is al in het NVIC gepasseerd. Van Balen en Van Gemert hebben in Dayr al-Barsha consultancytaken verricht inzake een stabiliteitsonderzoek van een gebouw.

Projecten

'Spatial Analysis of the cemeteries of Dayr al-Barsha (Middle Egypt)', Promotor H. Willems (G.0277.06, FWO-Vlaanderen, 2005-2009), € 367,000.

'Pharaonic tombs and stone quarries in Dayr al-Barsha. Interdisciplinary investigation of an archaeological site in Middle Egypt' (OT /05/23, Research Council of the K.U.Leuven, 2005-2009; € 225,000. Promotor H. Willems.

'The Tombs of the First Intermediate Period nomarchs of Dayr al-Barsha' (National Bank); € 25,000. Promotor H. Willems.

Centre of Excellence 'Centre for Archaeological Science' (Research Centre of the K.U.Leuven), 2005-2010, € 2,000,000. Promotor M. Waelkens

Evolution of South-Rayan Dune Field, Western Desert, Egypt, IRO-stipendium 2008-2012; promotor Gert Verstraeten.

Structuur en dynamiek van de provinciale administratie in de 15e en 16e Opper-Egyptische gouw. Een regionale analyse op basis van grafvelden van het vroege Oude Rijk tot het einde van de Eerste Tussentijd, fwo-postdoctoraal mandaat 2008-2011, promotor Harco Willems

'The funerary landscape of an Dayr al-Barshā (Middle Egypt). Towards a socio-archaeological approach of ancient Egyptian cemeteries' (OT/09/12; Research Council of KULEuven; 2009-2013); € 325,000. Promotor Harco Willems.

'Pharaonic exploitation of limestone quarries in the greater Dayr al-Barshā region. An interdisciplinary investigation of the technological, logistic, and sociohistorical context of the ancient limestone quarries near al-Shaykh Sa'id, Dayr al-Barsha, and Dayr Abu Hinnis' (FWO project G.0746.10; 2010-2015); € 360,000. Promotor Harco Willems

'A View from Heaven. Exploring the potential of remote sensing techniques to study spatial patterns of monastic habitation on the East bank of the Nile in Middle Egypt (Marie Curie Fellowship PIEF-GA-2009-254243); € 220,484, promotor H. Willems.

Centre of Excellence 'Center for Archaeological Sciences' (promotor P. Degryse; Research Centre of the K.U.Leuven; 2010-2017), € 3,500,000. Promotor P. Degryse.

'Antropogene en natuurlijke landschapsdynamiek in grote riviersystemen (APLADYN) (promotor G. Verstraeten; BELSPO SR/00/132); € 600,000. Promotor Gert Verstraeten.

'The Pantheon of Shanhur' (Gerda Henkel Stiftung; promotor M. Minas (Swansea University); co-promotor H. Willems; 2011-2012; € 40,000.

UGent

Betrokken onderzoekers:

V. Adriaenssens (Letteren & Wijsbegeerte)
K. Bogaert (Politieke & Sociale Wetenschappen)
Y. Daoudi (Letteren & Wijsbegeerte)
M. De Dapper (Wetenschappen)
B. De Smet (Politieke & Sociale Wetenschappen)
K. D'hulster (Letteren & Wijsbegeerte)
R. Goossens (Wetenschappen)
C. Janssen (Letteren & Wijsbegeerte)
G. Schallenbergh (Letteren & Wijsbegeerte)
D. Vandenberghe (Wetenschappen)
S. Vannieuwenhuysse (Letteren en Wijsbegeerte)
J. Van Steenberghe (Letteren & Wijsbegeerte)
J. Vanwymeersch (Letteren & Wijsbegeerte)
U. Vermeulen (Letteren & Wijsbegeerte)
P. Wing (Letteren & Wijsbegeerte)
S. Zemni (Politieke & Sociale Wetenschappen)

Projecten:

'De houding van islamitische legalisten tegenover soefisme en volkse islam: een historisch-contextuele analyse van een debat ingezet door Ibn Taymiyya, en de herinterpretatie van zijn visie binnen het modern politiek-religieus discours', FWO-project [01/01/05 - 31/12/08]

promotoren: U. Vermeulen, C. Janssen

medewerker: G. Schallenbergh

'De "emancipatorische elasticiteit" van de islam: de relatie tussen goddelijke autoriteit, culturele authenticiteit en menselijke emancipatie in het politieke discours van Egyptische moslimintellectuelen', BOF-bursaal [1/10/2008-30/9/2012]

promotor: S. Zemni; co-promotor: J. Van Steenberghe

bursaal: B. De Smet

'Innovatie (bid'a), apostasie (irtidād) en blasfemie (sabb) volgens Ibn Taymiyya (1263-1328): Een diachrone studie van een invloedrijke islamitische doctrine', FWO-aspirantschap [1/10/2009-30/9/2013]

promotor: J. Van Steenberghe

aspirant: J. Vanwymeersch

'The Mamlukisation of the Mamluk Sultanate. Political Traditions and State Formation in 15th-century Egypt and Syria', ERC-Starting Grant + BOF-projecten [1/10/2009-30/9/2014]

promotor: J. Van Steenberghe

postdoctoraal medewerkers: K. D'hulster, P. Wing

bursalen: V. Adriaenssens, Y. Daoudi, S. Vannieuwenhuysse

'Democratic transitions in the Middle East and North Africa. A comparative study of Morocco and Egypt', FWO-project [?-?]

promotor: S. Zemni

medewerker: K. Bogaert

6. OSL-analyses van rotskunstsites in Qurta - dr. Dimitri Vandenberghe, prof. Dr. Morgan De Dapper

Andere: KMKG, PHL

Betrokken Onderzoekers:

D. Huyghe (KMKG)
W. Claes (KMKG)
Stan Hendrickx (PHL, UHasselt)
Merel Eyckerman (PHL, UHasselt)

Projecten:

1. El-Hosh archeologische campagnes (Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, olv. dr. Dirk Huyghe en Wouter Claes)
2. Qurta archeologische campagnes ('Lascaux aan de Nijl') (Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, olv. dr. Dirk Huyghe en Wouter Claes)
3. 'Onderzoeksproject Non-fiction illustratieve vormgeving'; financiering van type BAM, project code 5/DWO/2007/11/B001, looptijd 2006-2009 en verlengd voor 2009-2013. Geen bedrag bekend, maar ter waarde van 0,5 VTE. Promotor Constant Hendrickx.

3.2 Vlaams onderwijs & nvic

De programma's Arabisch/Archeologie worden door de studenten via equivalenties opgenomen in hun studiecricula aan de KULeuven, UGent of Lessius Hogeschool. Het archeologieprogramma is reeds vanaf de start van de Ba-Mastructuur ingebed in de opleiding Egyptologie aan de KU Leuven, met een omvang van 12 ECTs. In Nederland wordt dit 'Cairosemaster' met 15 ECTs gewaardeerd, en het is de bedoeling dat hetzelfde in de nabije toekomst ook in het Leuvense curriculum gebeurt. Sinds 2009 is in de Gentse en Leuvense Ma-programma's Arabistiek en Islamkunde een volledig semester (30 ECTs) voor een analoog Arabistisch programma aan het NVIC ingeruimd. Deze aanpassing kwam niet uit de lucht vallen, maar was een reactie op een onder Vlaamse studenten levend gevoelen dat een dergelijke component dringend noodzakelijk was. Niet voor niets volgden veel afgestudeerde arabisten in de voorafgaande jaren een 'Past-Ma Arabisch'. Uitsplitsend naar de verschillende programma's gaat het om de volgende cijfers:

Jaar	Cursus	Datum	UGent	KULeuven	Lessius
2007	Post-MA Arabisch	4/2-21/5	1	2	
2007	Post-MA Arabisch	1/10-20/12	4	4	
2007	MA Egyptologie (12ects)	4/11-20/12		6	
2008	Post-MA Arabisch	3/2-22/5	4	4	
2008	Post-MA Arabisch	6/10-18/12	3	6	
2008	MA Egyptologie (12ects)	9/11-22/12		1	
2009	Post-MA Arabisch	2/2-22/5	3	6	
2009	BA Arabisch (30ects)	2/2-22/5			3
2009	MA Arabisch (30ects)	13/9-23/12	2	14	
2009	MA Egyptologie (12ects)	25/10-23/12		3	
2010	BA Arabisch (30ects)	31/1-20/5			3
2010	Post-MA Arabisch	31/1-20/5	1	2	
2010	MA Arabisch (30ects)	12/9-23/12	12	12	
2010	MA Egyptologie (12ects)	31/10-23/12		4	
2011	BA Arabisch (30ects)	30/1-19/5			3>0*
2011	Post-MA Arabisch	30/1-19/5	7>2*		
2011	MA Arabisch (30ects)	11/9-22/12	8	8	
2011	MA Egyptologie (12ects)	29/10-22/12		2	
2012	BA Arabisch (30ects)	29/1-19/5			3

* de BA voorjaarscursus 2011 werd geannuleerd wegens het uitbarsten van de Egyptische revolutie; ook de Post-MA studenten werden naar huis gestuurd, maar voor hen werd het programma later opnieuw opgestart